

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor Advocaten
tweede kamer

Zitting 15 maart 2016

Dossiernummer: TB-0147-2015

In de zaak van:

de heer X,
advocaat te ...,

hebbende als raadsman mr. Y en mr. Q,
advocaten te ...,

spreekt de tweede kamer van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor Advocaten, zetelend zoals in tucht, de volgende beslissing uit:

1. In feite. Voorgaanden.

Met een ter post aangetekende brief van 19 november 2015 werd mr. X door de stafhouder van de Orde van Advocaten bij de balie te ... met toepassing van artikel VII.1.2 van de Codex Deontologie voor Advocaten (afgekort 'CDA') opgeroepen om te verschijnen voor de raad van de Orde op de zitting van 9 december 2015, om 18u. Als referte vermeldde de oproepingsbrief "OUD/15-16/0073/ZT". Als *"voorwerp van de oproeping"* of als *"redenen die aanleiding geven tot het instellen van de procedure"* (zie art. VII.1.2 CDA) vermeldde de oproepingsbrief:

- *"Gebruik/misbruik van het pro-deo-systeem (dossiers D, E, zonder dat dit limitatief is);*
- *Dubbel in rekening brengen van verplaatsingen;*
- *Dubbel in rekening brengen van prestaties".*

In de oproepingsbrief wordt noch artikel 508/8 Ger. W. geïmprimeerd, noch de artikelen 458 tot 462 Ger. W. De bestreden beslissing van 9 december 2015 vermeldt dit ten onrechte.

Mr. X werd, zo blijkt uit het verslag van de stafhouder ter zitting van de tuchtraad van beroep van 9 februari 2016, en uit de bestreden beslissing, langdurig gehoord door de raad, met inbegrip van de stafhouder, in het kader van het kwaliteitstoezicht over de juridische tweedelijnsbijstand waarmee de wetgever de Orde van Advocaten belast heeft (cf. art. 508/7 en 508/8 Ger. W.). Meer bepaald werd mr. X uitgenodigd om zich ‘te verantwoorden voor mogelijke tekortkomingen die zouden zijn vastgesteld’ (zie bestreden beslissing, p. 2, alinea 2), waarna hij, dossier per dossier, werd gevraagd om zijn standpunt te geven. Er kwamen in totaal 7 concrete pro-deo-dossiers aan bod en ‘diverse data’ waarop dubbele verplaatsingen zouden zijn ingebracht. Mr. D, voorzitter van het Bureau voor Juridische Bijstand (afgekort ‘BJB’) en lid van de raad, trad daarbij als verslaggever op.

Na het horen van mr. X werd diezelfde avond door de raad beraadslaagd en werd een beslissing, bestaande uit 9 bladzijden geschreven tekst, uitgesproken. Deze beslissing vermeldt dat de stafhouder niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging. De beslissing werd mede ondertekend door mr. D.

De beslissing luidde (samengevat) dat mr. X diverse fouten pleegde *“die aanleiding zijn of kunnen geven tot misbruik van het stelsel en de vergoeding van de juridische tweedelijnsbijstand”*. Volgens de raad strookt de werkwijze van mr. X *“niet met de waardigheid van het beroep”* en heeft hij *“misbruik gemaakt van het vergoedingssysteem van de juridische tweedelijnsbijstand”*. Ook zou mr. X *“de verantwoordelijkheid doorschuiven”* en zou zijn uitleg *“getuigen van een gebrek aan schuldinzicht”*. Na te hebben gewezen op *“de ernst van de inbreuken”*, op het feit dat zij zich herhaaldelijk hebben voorgedaan en op het gegeven dat de straf een duidelijk signaal moet zijn, besliste de raad om mr. X gedurende één jaar te schrappen van de in artikel 508/7 Ger. W. bedoelde lijst (artikel 508/8 Ger. W.).

Met een brief gedateerd op 15 december 2015 en ter post aangetekend op 16 december 2015 werd mr. X in kennis gesteld van de beslissing van 9 december 2015.

Op 28 december 2015 stelde mr. X, op gemotiveerde wijze, hoger beroep in tegen deze beslissing.

De zaak werd behandeld met gesloten deuren op de zitting van de tuchtraad van beroep van 9 februari 2016.

Stafhouder Z bracht verslag uit.

Procureur-generaal P verleende advies.

De raadsman van mr. X, mr. Y, legde conclusies en een dossier neer en pleitte. Mr. X werd als laatste gehoord.

De debatten werden gesloten verklaard. De zaak werd in beraad genomen.

2. Ontvankelijkheid.

Het hoger beroep werd tijdig ingesteld. Het is naar de vorm regelmatig. Het is ontvankelijk.

3. Het (kwaliteits)toezicht van de raad van de Orde

Artikel 508/8 Ger. W. bepaalt dat de Orde van Advocaten toeziet op ‘de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand’. De wetgever verduidelijkt niet wat hij onder ‘de prestaties die door de advocaten worden verstrekt *in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand*’ bedoeld heeft, maar gezien de wetsgeschiedenis en de wetscontext van het artikel, en het (financieel) verregaande ingrijpende karakter van de voorziene sanctie, moet aangenomen worden dat het niet louter betrekking heeft op de dienstverlening van de advocaat aan zijn cliënt, maar ook op de organisatie en de werking van het BJB en op de relatie en de communicatie van de advocaat met dat BJB, dat als de eerste controleur van de behoorlijke en correcte werking van het in 1998 ingevoerde systeem moet worden aanzien.

Aldus beschouwd, beschikt de Orde van Advocaten zonder twijfel over de nodige macht om toezicht uit te oefenen op de wijze waarop de advocaten, die prestaties verrichten ‘in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand’, gebruik maken van het (vergoedings-)systeem (cf. J. Stevens, “Advocatuur, Regels & Deontologie”, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, p. 1126, nr. 1394, voetnoot 5380: Cass. 2 april 2012, D.11.0015.N: “*Bij het toezicht op de kwaliteit en de eventuele tekortkomingen kan rekening worden gehouden met zowel de dienstverlening van de betrokken advocaat aan de cliënt, als met het nut of nodeloos karakter van deze dienstverlening in het kader van het juridisch bijstandssysteem*”).

De vaststelling dat feiten die kunnen leiden tot een beslissing overeenkomstig artikel 508/8 Ger. W., ook de aanleiding kunnen vormen voor een tuchtonderzoek en voor een tuchtvervolgning, doet geen afbreuk aan de toezichtstaak van de Orde van Advocaten en de rechtsmacht die zij, in dit kader, toebedeeld kreeg. Een eventuele schrapping van de BJB-lijst is, *stricto sensu*, geen tuchtsanctie.

4. De wijze van uitoefening van het toezicht

Het toezicht waarvan sprake is in artikel 508/8 Ger. W. moet behoorlijk worden uitgeoefend en een eventuele beslissing tot het schrappen van de BJB-lijst moet op een eerlijke wijze tot stand komen, dit wil zeggen met naleving van de algemene beginselen van behoorlijke rechtsbedeling, waaronder de onpartijdigheid van het beslissingsorgaan, de eerlijke behandeling van de zaak en het recht van verdediging (cf. art. 6 EVRM; Cass. 13 september 1999, *RW* 2000-2001, 263). Artikel 508/8, tweede lid Ger. W. bepaalt dat de beslissing tot schrapping van de BJB-lijst tot stand moet komen volgens de bij de artikelen 458 tot 463 bepaalde procedure of “*zoals in tucht*”.

Mr. X voert een reeks elementen aan om *in concreto* aan te tonen dat de procedure niet gevoerd werd zoals in tucht en de bestreden beslissing niet eerlijk tot stand kwam, waaronder:

- Hij werd er niet van in kennis gesteld dat er een onderzoek tegen hem liep. Hij werd voorafgaand aan de zitting niet ondervraagd over de feitelijke elementen die nadien werden aangewend bij het nemen van de betwiste beslissing (schending van art. 458, §1 Ger.W.).
- Er was geen geïnventariseerd onderzoeksdossier, waarvan hij voorafgaand aan de zitting kon kennisnemen;
- Er was geen voorafgaande mededeling van de (precieze) feiten die hem ten laste werden gelegd. De redenen die aanleiding gaven tot het instellen van de procedure werden niet afdoende vermeld in de oproepingsbrief (schending van art. VII.1.2 CDA).
- Hij die het onderzoek gevoerd heeft, en die ook heeft deelgenomen aan de zitting, *in casu* de voorzitter van het BJB, mr. D, heeft deelgenomen aan het beraad (schending van art. 828, 1° Ger.W.).

De tuchtraad van beroep stelt vast dat art. 458, §1 Ger. W. kennelijk niet werd nageleefd, wat op zich een voldoende grond voor de vernietiging van de bestreden beslissing wegens schending van een regel van rechterlijke organisatie en het recht van verdediging.

Het onderzoek van de andere door mr. X aangevoerde verweermiddelen kunnen niet leiden tot een andere beslissing.

Om deze redenen,

de tuchtraad van beroep,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond.

Doet de beslissing van 15 december 2015 van de raad van de Orde van Advocaten van de balie van ... teniet.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

de heer Johan Boon, voorzitter
en de assessoren:

- mr. Philippe De Jaegere
- mr. Jan Goedhuys
- mr. Edward Pieters
- mr. Stephan Vaninbroukx

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.

P. De Jaegere

J. Goedhuys

E. Pieters

S. Vaninbroukx

Waren aanwezig bij de uitspraak:

de heer Johan Boon, voorzitter

en mr. Ludo Kools, secretaris

J. Boon

L. Kools